

TIONDE
ÅRG.
No 22

Prenumerationspris:
Helt år Emk. 225:—
Halvt „ „ 125:—
I utlandet:
Helt år Emk. 350:—
Halvt „ „ 200:—

UTKOMMER
ALLA ONSDAGAR
Redaktion:
Svenska Folkförbundet
Redaktör: N. Blees
Reval, Riddaregatan 3.

Annonspris
enligt överenskom-
melse.
För längre annonse-
ring beviljas rabatt.

29 juni
1927

Två Ormsödikter.
Stormdag.

I dag blåser storm, den är nordanifrån,
den hotar i vrede, den larmar och ryter,
den furorna böjer som bräckliga strån,
slår rågen till marken och ungräden bryter.
En härjare svår
över Ormsöland går. —
Nu nåde våra på havet!

Ty vines det också kring stuga och stall,
som vore de osälla andar väl lösa,
vår timrade gård kan ej bringas på fall
av väder och vind, hur de krafterna slösa.
Vi sitta i ro
i vårt trägnade bo,
men nåde de våra på havet!

Var äro de nu? Kanske länsa de just
för revade klutar på vråkande vågor?
Kanhända de drivas mot fräsande kust,
mot bränning och död? Ja, vad nyttja väl frågor,
men tankarna gå,
och man frågar ändå. —
Gud nåde de våra på havet!

Ängarna vid havet.

De ängarna, de ängarna i sommarns ljusa
[tid,
när häggen står i snö vitt brudelin,
så fager och så prunkande och fin,
och björkarna i slöjorna, de skimrande och
[ljusa!
Där lyster mig att vandra kring allt efter
[dagens id,
där stiger upp mot himlens höga loft,
och där till alla fåglars sång hörs havets
[orgel brusa,

I ängarna, i ängarna du går som i ett slott,
på mjuka mattor sätter du din fot,
och blommors rika prakt dig lyser mot,
och högt det är till taket i det löusalsslottet
[gröna!

Så ofta under dessa luftigt ljusa valv jag gått
och tänkt: hur är ej ön mig vorden kär,
jag känner mig så fridsamt hemma där;
den minner om ett annat land — det gläd-
[jerika, sköna!

Einar Mark.

Ormsö juli 1927.

Respekt.

”Det finnes intet fint folk numera”, sade nittioåriga änkefru Brogren, i det hon bröt av en sockerbit för att dricka sin ”tredje tår på bit”. Det finnes intet fint folk numera”, upprepade hon med en skakning på huvudet.

”Männe det? Tänk bara på alla fina klänningar i silke och chiffon, på de högklackade skorna och de skira silkesstrumporna. Det är litet finare än vår tids halvulle och hemstickade strumpor”, invände jag.

”Fin i skinnet, grov i sinnet”, muttrade den gamla. ”Vad är det med finheten, när man gnider sidenklänningen mot magasinsväggen, såsom jag såg en sådan där nymodig sidenklänningsflicka göra sist, då jag stod och väntade på ångbåten. ”Är fröken sjuk”, frågade jag. — ”Nej, huru så,” menade flickan. — ”Jag tänkte frökens rygg hade fel, efter fröken inte orkar stå rak, tyckte jag. — ”Vad förstår gumman sig på sådant, är hon gymnastiklärrinna”, menade sidenfröken försmädligt. — Ingen annan gym-

nastik har jag haft än med sopkvasten, och ingen annan lärdom har jag fått än av herrskapet, som jag tjänade hos i tolv år, innan jag gifte mig. Men nog lärde man sig där att stå rak och annat gott skick till”, svarade jag den där sidentossan.

Den gamla rätade förnöjd på sin trots de nittio åren ännu raka och prydliga gestalt.

”Gymnastiken i skolorna borde väl ändå lära de unga en ordentlig hållning”, sökte jag taga nutiden i försvar.

”Gymnastik hit och gymnastik

dit, det är inte på den, det ankommer. Det är respekten som fattas. Ingen respekt varken för Gud eller människor, därför är det si och så med finheten. Fint, när tre fyra jäntor gå arm i arm på trottoaren och inte begripa att giva rum för gammalt folk! Nej, det är slut med finheten. Respekten fattas!" Den gamla tömde vemodigt kaffekoppen. Det var hennes tröst över sedernas förfall.

Respekten fattas! Den gamlas bestämda påstående trädde ovillkorligt fram, då jag tänkte på de förändrade tidsförhållandena.

De tiderna äro länge sedan förbi, då bordsbönen började måltiden och barnen med en kyss på handen tackade far och mor för maten. Icke stiger den unga upp, då någon gammal står och talar med henne eller lämnar den gamla försteget i portar och dörrar. Att stiga tillbaka, då man i butiksdörren möter någon äldre person, kan väl aldrig falla någon in att spilla tid på. Rent landskusinmässigt synes det den munttra ungdomsråden att väja för mötande på trottoaren.

Det är naturligtvis endast gammaldags siratlighet, tycker man.

Icke så alldeles gammaldags i alla fall, då sådant i andra kulturländer anses som den enklaste form av hyvning.

Men det är något mera än så. Dessa seder hava icke uppstått som tillfällig sällskaps- eller umgängesform. De innebära något mera. De äro uttryck av aktning för Gud, för föräldrar, för ålderdomens erfarenhet och medmänniskors rätt.

Det är denna vördnad, som genom nutidens upprivna seder är i fara att försvinna, till ohjälplig olycka för framtiden och det uppväxande släktet. Ty där ingen vördnad för en högre makt, där ingen aktning för den större livserfarenheten finnes, där andras rätt ej aktas, där är man långt ut på det sluttande plan, som för till självöverskattning och självfördärv.

Det är för detta hemmen måste bevara de unga. Vördnaden för en högre makt än vår skall skönjas i det dagliga livet, ej blott i kyrkogång eller bordsbön.

Far och mor må gärna som kamrater deltaga i de ungas fröjder och framtidsplaner men den stödjande ledningen är i föräldrarnas hand.

Är den gamla ej mera så rask och kraftig i handling, som de unga, så måste de dock böja sig inför det långa livets erfarenhet.

I den allt större trängslen på livets vädjobana måste de unga lära sig respekera andras rätt.

Aktning och respekt är vad nutidens växande släkte behöver. Det är hemmens allvarliga uppgift att lära de unga detta. Det är ingen lätt uppgift i tider, då all strävan går ut på egen vinst och framgång.

Men den uppgiften måste hemmen med allvarlig vilja fylla.

M. N.

Odinsholmsbrev.

Ordet "vänback", som någon gång förekommer i Kustbons spalter, ljuder lite obehagligt i våra öbors öron. När undertecknad var barn och bodde på fastlandet och någon gång odensholmarna kommo seglande, så var det många som skämtande sade: "Vänbackse koma". Även G. Stahl nämmer i sin dikt alla andra svenska sammhällen med sina officiella namn utom Odinsholm, som han kallar "vänback". Höbringborna och alla andra i kommunen bruka även benämna sina bybor med "vänbiggia". Så göra även vi hemma på ön, då vi tala om oss själva. Benämningen härleder sig antagligen därifrån att ön är liten. Utifrån borde den dock kallas Odinsholm.

H. K.

Sova för öppna fönster.

En engelsk läkartidskrift skriver: Att sova för öppet fönster har med orätt kommit i misskredit hos människan — det anses farligt, likasom nattluften anses skadlig. Men luftströmmarne äro endast skadliga i sumpiga trakter, då de osunda utdunstningarna från träskan höja sig upp i luften och blandas med den om natten. I trakter med torr jordmån, på berg och i husens översta våningar är nattluften däremot sundare än luften om dagen. För att, medan man sover, skaffa sig luft genom öppna fönster, går man tillväga på följande sätt: Den, som under sovtiden förfogar över ett obebott rum vid sidan av sovrummet, kan låta dörren mellan de två rummen stå öppen, och efter årstiden och temperaturen utanför — låta ett, eller

under de varma sommarnätterna alla fönsterna i det obebodda rummet stå öppna. Den, som däremot ej har ett obebott rum vid sidan av sovrummet, kan öppna ett av de fönster i sovrummet, som äro längst bort från sängen — öppna det mer eller mindre allt efter årstiden och sedan rulla ned gardinen. På det sättet förnyas luften ständigt i rummet under natten, liksom temperaturen ej synnerligen kommer att överstiga den utanför varande. Man skall sova gott och lugnt i den rena luften och om dagen känna sig helt annorlunda stärkt, än om man sovit i ett från luften utifrån avspärrat rum.

Riksdagsvalen i Finland.

I Finland blir det riksdagsval den 1 och 2 juli. Den svenska tidningspressen kämpar tappert för de svenska rättigheterna. Vi återgiva här ur Hufvudstadsbladet följande upprop till de svenska valmännen i Nyland:

Det är en bjudande pikt för oss svenskar att vid de förestående viktiga valen tillföra riksdagen dugande krafter, vilka aldrig svika i frågor, som gälla fosterlandets väl eller svenskhetens bästa. Vi böra välja riksdagsmän med stor personlig hederlighet, med starka nerver och mycken vederhäftighet.

Svenskfolkets — särskilt svenska småfolkets bevarande såväl till nationalitet som språk är för oss ett ofrånkomligt livsvillkor. Huru skola vi då rösta? Inom Svenska folkpartiet har särskilt justiterådsmannen Göran Leopold ägnat tid och krafter åt arbetet för detta svenska småfolk. Väl förfaren i domarvärv med rik erfarenhet från många handa förtroendeuppdrag, vaken, vidsynt och varmt svensksinnad är hans namn väl känt och aktat inom det svenska Nyland. Nu har Göran Leopold i anslutning till de förestående valen uttalat bl. a. följande:

"För egen del vill jag särskilt understryka betydelsen av att det svenska småfolkets intressen — jag avser närmast de obesuttnas, hantverkarnes, småhandlarnas och de lägre tjänstemännens — alltmera tillvaratagas. De äro en anspråkslös, aldrig pockande, men städse till handling redobogen reserv i de samhällsbevaran-

des armé och borde därför småningom belönas med insikten om att det gives ej blott plikter att uppfylla, utan och rättigheter att tillgodonjuta. — — — Förbudshumbugen måste obönhörligt och utan misskund förföljas.“ — — —

Må det svenska småfolket förstå att bevaka sina intressen genom att dra sitt streck på en av de fyra listor, där Göran Leopolds namn finnes utsatt.

Valmän.

Engelska eskadern har anlänt till Reval. Eskadern består av moderfartyget Alecto samt fyra undervattensbåtar. Mottagningen var högtidlig med bjudningar å ömse håll. Ryssland är oroligt över, att engelska krigsbåtar besöka farvattnen i Östersjön och Finska vekin.

Cielens' besök i Reval. Lettlandske utrikesministern Cielens anlände hit och hade överläggningar med estländske utrikesministern Akel i frågor, som äro av intresse för Lettland och Estland, speciellt frågan om åstadkommandet av en tullunion mellan de båda länderna. Cielens återvände till Riga.

Militärförhållandena i baltländerna. Revalbladen förmäla, att det tillspetsade politiska läget i östra Europa föranlett en mängd västeuropeiska stater att till Riga sända militärattachéer, som ha till uppgift att studera de militära förhållandena i de baltiska länderna.

Schweiz erkänner ej sovjet de jure. Förbunds-presidenten Motta har i nationalrådet besvarat en interpellation rörande relationerna mellan Schweiz och sovjet samt härvid framhållit, att inga hinder finnas för upprättandet av handelsförbindelser mellan de båda staterna, men att Schweiz under nuvarande omständigheter kommer att tillbakavisa varje tanke på ett erkännande av sovjetregeringen de jure.

Stora engelska beställningar i Ryssland? Från Petersburg meddelas att engelska firmor, trots att handelsförbindelserna mellan England och Ryssland avbrutits, gjort stora beställningar på sammanlagt omkring 800,000 rubel hos ryska tändstickstrusten.

Sovjets minister i Oslo hemkallas. Engliskt ett Moskvameddelande skall sovjet ha för avsikt att återkalla sitt sändebud i Oslo,

Makar, som tillåtit att brandtal av norska kommunister hållits i ryska legationsbyggnaden.

Polsk svarsnot till Moskva. Till Tageblatt telegraferas från Warschau, att polske ministern i Moskva, Patek, beordrats att denna vecka infinna sig i Warschau för att avlägga rapport om de förhandlingar han fört med sovjetregeringen rörande bilägandet av den polsk-ryska konflikt. I slutet av veckan skall den polska svarsnoten överlämnas till utrikeskommisariatet i Moskva. Inom närmaste tiden kommer en ny rysk minister i Warschau att utnännas. Som kandidat till denna post nämnes i främsta rummet Stomoniakov, sovjets förra handelsrepresentant i Berlin.

Penningkurser

Revals börs, 29 juni 1927

1 dollar	—	372	375
1 pund	—	1.805	1.820
100 rentmark	—	8.850	8.975
100 Fmk	—	937	947
100 sv. kr.	—	9.975	10.075
100 dan. kr.	—	9.925	10.025
100 nor. kr.	—	8.600	8.900
100 latt.	—	7.150	7.250

STADSHOTELLET
i
LINDESBERG
REKOMMENDERAS

STORA HOTELLET, Linköping.
Innehavre: Fru JENNY KLINGBOM.
Post, telegram- & telefonadress: Stora Hotellet.
Linköping Intern. hotellcode. 38 rum med 50 bäddar. PRISER: Enkelrum från 5.— kr. Dubbelrum fr. 10.— kr. Lunch fr. 2:50 kr. Middag fr. 3.— kr. Supé fr. 3.— kr. Sprit — Vin — Öl.

RYLANDER & RUDOLPHS
FABRIKS A.-B.
Henriksdal, Sverige
Tel.-adr. „Rudolphs“. Rt. 440 & 1444
Tillverka telefonkol och dynamoborstar, lämpliga för alla i marknaden förekommande apparater och maskiner. — Begär offert!

UPSALA-EKEBY AKTIEBOLAG
Telegramadress. Postadress. Telef. UPSALA:
EKEBY UPSALA EKEBYBRUK Riks 90 Allm, 92 Kakelugnar, Öppna spislar Väggbeklädnadsplattor Keramik, Mur- & Taktegel Glaserat Fasadtegel Dräneringsrör.

Ingeniör GUSTAV LARSON
BYGGNADESENTREPR. VÄRDERINGAR
BESIKTNINGAR
Storkyrkobr. 1 Telefon Norr 21071

ESLÖV
Mina handgjorda skodon
stämplade
SANTESSON
tillfredsställa högsta möjliga anspråk.

Restaurant Central-Buffern
Bokhållargatan 1
Linköping
God mat — Humana priser — Öl och Vin.
Abonnenter mottagas

A.-B. BJÖRKLUNDS
Nöjlikeodlingar i Hammar, KRISTIANSTAD
Landets största specialodling i sitt slag:
NEJLIKOR
i alla variationer erhållas hos varje blomsterhandlare i riket

Den Gyllene Freden
Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29.

Vänd Eder med fullt förtroende till
ELEKTRO-MEDICIN
KUNGSATAN 13. TEL. N. 24465.
Förnämligaste Fysikaliska Badkuranstalten i Stölm
Elektricitet, Ljus, Värme, Massage och Badbehandlings för Reumatiska och Nervsjukdomar. Läkare på platsen. Kostnadsfri konsult. Leg. Gymnastikdirektörer och sjukgymnaster.
KONKURRENSFRJA PRISER.
“SKUMBADET“
NYTT! för viktreducering. NYTT!

Bland rostat kaffe intager
SVEABLÄNDNING
främsta platen. Partiförsäljare:
ENGWALL HELLBERG Aktiebolag, Gefle.

NORRKÖPINGS APOTEKARES MINERALVATTEN-AKTIEBOLAG
Grundat 1874
Sveriges äldsta Mineralvattenfabrik
Kontor o. Fabrik: Repslagareg. 31,
NORRKÖPING

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningslokal
Tel. 771-08 Grevturgatan 13
(Hörn-butiken) NORR 19203
Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Rikt utval av Vadstenaspetsar. Motiv och Kragar. Beställningar å linneutstyrlar. Order till landsorten expedieras omgående.

FENIX DRUVAN
Föreningsgatan 7. Engelbrektsgratan 5.
Intima och hemtrevliga rest.-lokaler.
Omtyckta Klubbrum.
Direktion: A.-B. MÄLMÖ-Restauranger.

ELNA MÄRTENSSONS
KONDITIONER OCH KAFE
Tel. 460 Hamngatan, Ystad, Tel. 460
REKOMMENDERAS
Severing under sommarmånaderna i villan Skogshyddan i landshagen Tel. 477

STORA HOTELLET
Linköping
Rekommanderas.

AXEL HELLGRENS
SKRÄDDERI
SIGTUNAGATAN 11, STOCKHOLM
REKOMMENDERAS
TEL. VASA 4416. VASA 469.

Aktiebolaget
GESTRIKLANDS YLLEFABRIK JÄRBO.
Sporttyger, melerade Filtar,
Vadmal och Korderoj.
Goda kvalitéer och billiga priser.

BORÅS VÄVERIAKTIEBOLAG BORÅS
Alla slags bomullsvävnader

STADSHOTELLET

Karlskrona
REKOMMENDERAS.
Ny regim
OSCAR ENGMAN.

KONDITIONER BAGERI

SKEPPAREGATAN 29 — TELEFON 709-76
STOCKHOLM
Rekommenderar sin specialtillverkning av: Gott
Kaffebröd, Wienerbröd, Bakelser och Tårter
Högaktningfullt
ESTER DOMINICUS

Hotell & Källaren Tennstopen
STORA VATTUGAT. 8, STOCKHOLM.

Hotellet:	Restaur.:
Norr 55 72.	Norr 78 12.
" 55 73.	Kont. 87 93.
" 55 74.	Tamb. 59 80.
" 55 75.	

GOD MAT
Billiga rum.

Apoteket MÅRDEN

SURBRUNNSGATAN 28
Stockholm

MILITAR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A STOCKHOLM Norrmalmstorg
Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET

GÖTEBORG STOCKHOLM MALMÖ

Avdelningskontor över hela landet
Egna fonder Kr. 182,000,000
Telegrafadress: Kreditbolaget

Semestern bör tillbringas i

DALARNE

Där finner man vila och ro i en härlig svensk natur med hög och stärkande luft.
Snabba och bekväma förbindelser över
Bergslagsbanan.

Första inhemska Försäkrings-Aktiebolaget

EESTI LLOID

Reval, Långgatan (Pikk) 11. Tel. 6-24 & 17-03

LIVFORSÄKRING

BRANDFORSÄKRING

TRANSPORTFORSÄKRING

OLYCKSFALLFORSÄKRING

De av bolaget hittills utbetalade skadesummorna belöpa sig till över

EMK. 80.000.000.—

Ett bevis på till vilken oskattbar nytta försäkring är, därför

Försäkra Edert liv och Eder egendom medan tid är!

RESERVERAD ANNONSPLATS

E. LINDELL

Saluhallen
UPPSALA

Tel. 3577 Tel. 3577

REKOMMENDERAR sina
prima kött-, fläsk- & charkuterivaror i parti och
minut.

Betald annonsplats

DRICK VÅR LÅGPASTEURISERADE MJÖLK
hållbar, gräddsätter som rå mjölk, har ingen
kokt smak, är absolut fri från sjukdomsal-
strande bakterier och har ej undergått någon
som helsk kemisk förändring
Malmö Mjöksterilisering A.-B.
Telefoner: Kontoret 437, Mejeriet 533

**STADSHOTELLET i
NORA**

rekommenderaras.
Ljus, trevliga rum för turister.

KÖP SYDSVENSKA PETROLEUMS A.-B:s

BENSIN

Motor- och Belysningsolja
Tel. Malmö 11-53, 46-60

A.-B. KRONANS MINERALVATTENFABRIK

UPPSALA tillverkningar rekommenderar
sina av: Sockerdricka, Lemonader, Pommis,
Vichyvatten, även på sifoner, Sodavatten,
Appollinaris.
Specialité: Enbärdricka — Ice-cream.

LEJONSKOR

garanterar ett förstklassigt fabrikat med största
slitstyrke. Tillverkas av
Knisslinge Skofabriks A/B Vanås.

STADSHOTELLET I

MARIESTAD

REKOMMENDERAS

BESÖK SKÖFDE

Dam-, Herr- & Barntyger

Största sortering
Billigaste priser
FRITZDORFS

KLÄDESHANDEL
St. Nygatan 40-42, STOCKHOLM

SHELL

**BENSIN OCH
SMÖRJOLJOR**

använder varje ekonomisk motorman
SVENSK-ENGELSKA MINERALOLJE A.-B.

HABO ULLSPINNERI, HABO

tillverkar **Svenskullgarner, Vadmal, Sporttyger, Klädningstyger, Filtar och Schalar** m. m.,
som erhållas antingen mot byte av ull eller i
direkt köp. Lämna Edra beställningar till något
av våra ombud eller insänd direkt till fabriken.
Prover erhållas gratis mot porto

BESÖK VÄXIÖ

NORRÖPINGS KEMISKA UNDERSÖKNINGSANSTALT

Trädgårdsg. 33. NORRKÖPING Tel. 1249
(11 för kemiska undersökningar å tekniska produ-
kter, malmer, metaller, vatten och livsmedel-
fodermedel, och gödslingsmedel, urinprov, vär-
nievädersbestämningar, arsenikprov, provtag-
ningar m. m.,
Givilingentör John Wanselin, stadskemist.

CARL FREDRIKS BIERSTUGA

Hantverkaregatan 17.

NORRKÖPING
REKOMMENDERAS

BILJETTER med tåg och båtar i hela världen.
SOVPLÅTSBILJETTER
Hjälp och råd vid PASSVISERINGAR RESGODS-
FÖRSÄKRINGAR MYNTVÄXLING

A.-B. Nordisk Resebureau

Göteborg — Stockholm — Malmö

STRÖMDALENS Restaurant

GÄVLE

Rekommenderas
NY REGIM

Musik dagligen under sommaren. Vackert läge i
Stadsparken. Tel. 1586.